

معرفی و تاریخچه گروه کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی علوم پزشکی زاهدان

پیشرفت های سریع علمی و افزایش میزان انتشارات مکتوب و غیر مکتوب فرایند دستیابی به اطلاعات را پیچیده و مشکل کرده است. ضرورت برخورد علمی و فنی مناسب با رشد روز افزون انتشارات برای ذخیره و بازیابی اطلاعات به منظور تسریع و افزایش دسترس پذیری آن برای همه کاربران در سطوح مختلف جامعه اهمیت رشته کتابداری و اطلاع رسانی را افزون کرده است. کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی، شاخه ای از علوم بین رشته ای است که بر دو حوزه ی علمی کتابداری و اطلاعات و کاربرد تلفیقی آن ها در حوزه ی سلامت تأکید دارد. این رشته در زمینه انتخاب، جستجو، فراهم آوری، سازماندهی، ذخیره سازی، بازیابی و اشاعه صحیح اطلاعات علمی حوزه سلامت برای کاربران و گشودن افق های جدیدی پیش روی کتابداران و اطلاع رسانان فعالیت دارد. در این رشته کتابداران و اطلاع رسانان پزشکی با استفاده از فناوری اطلاعات و مدیریت دانش علاوه بر فراهم آوری، سازماندهی و اشاعه اطلاعات علوم پزشکی، با اعمال مدیریت علمی بر کتابخانه های مرکزی دانشگاه های علوم پزشکی، کتابخانه های دانشکده ای و بیمارستانی، زمینه ارتقای جریان اطلاع رسانی پزشکی را برای پزشکان، پیراپزشکان و دانشجویان فراهم می کند. علاوه براین قابلیت درک سیاستها و آشنایی با موضوعات و گرایشات علوم پزشکی موثر بر حرفه، تکنیکها و نظریه های رهبری، مالی، ارتباطی و مدیریتی، قابلیت مدیریت منابع اطلاعاتی در قالبهای متنوع، استفاده از فناوری و نظام ها جهت مدیریت اطلاعات، درک برنامه ریزی درسی و دستورالعملها و روشهای پژوهش علمی از جمله وظایف و شایستگی های کتابداران پزشکی قلمداد می شود. بر این اساس گروه کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی دانشگاه علوم پزشکی زاهدان در تلاش است که با تربیت نیروی انسانی متعهد و فرهیخته، کارآمد و بکارگیری فناوریهای بروز اطلاعات و ارتباطات جایگاه رشته کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی را در جامعه تبیین و تثبیت نماید.

گروه آموزشی کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی دانشگاه علوم پزشکی زاهدان از مهرماه سال 1379 با پذیرش 25 دانشجو در دوره روزانه مقطع کارشناسی فعالیت خود را با 3 عضو هیئت علمی با رتبه مربی آغاز کرد. از آن زمان تا کنون 16 دوره به تعداد تقریبی 200 نفر فارغ التحصیل شده اند. در حال حاضر این گروه 3 عضو هیئت علمی تمام وقت در اختیار داشته و مدیریت گروه بر عهده جناب آقای رضا حکیمی میباشد.

رسالت گروه کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی دانشگاه علوم پزشکی زاهدان

با توجه به گسترش روزافزون انتشارات حوزه پزشکی، رشد فناوریهای اطلاعاتی و ارتباطی و نیز پیچیدگیهای خاص محیطهای درمانی و به ویژه مسئله زمان و محدودیتهای زمانی که معمولاً کارکنان و پزشکان دخیل در درمان همواره با آن روبه رو هستند، جستجوی موثر اطلاعات و دسترسی به اطلاعات موثق و کارآمد در زمان مناسب را تبدیل به یکی از آرمانها و اهداف دست اندرکاران سلامت کرده است. رسالت آموزشی این رشته تربیت نیروی انسانی متخصصی است که قادر به انجام مسئولیتهای حرفه ای اداره کتابخانه ها و مراکز اطلاع رسانی پزشکی کشور، مدیریت اطلاعات و دانش در محیطهای آموزشی، تحقیقاتی و درمانی، برآورده نمودن نیازهای اطلاعاتی جامعه پزشکی، علاقمندان و پژوهشگران علوم وابسته در کشور، یاری رساندن به پژوهشگران در جهت بهره گیری از منابع اطلاعاتی معتبر و روزآمد در دسترس به ویژه منابع مبتنی بر شواهد خواهند بود. در نتیجه قادر خواهند بود به عنوان بازوی قدرتمند پاسخگوی به نیازهای در حال تغییر اطلاعات در عرصه های مختلف آموزشی، پژوهشی و درمانی باشند. در این راستا گروه کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی دانشگاه علوم پزشکی زاهدان، در حال حاضر علاوه بر تدریس اصلی و تخصصی دوره کارشناسی کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی، با رشته های دیگر از جمله علوم پایه پزشکی، تغذیه و فیزیوتراپی در مقطع کارشناسی ارشد در تدریس نظری و عملی، درس فناوری اطلاعات، تکنولوژی اطلاع رسانی پزشکی و سیستمهای اطلاع رسانی پزشکی همکاری دارد.

فعالیتهای پژوهشی گروه در قالب طرحهای پژوهشی اعضای هیئت علمی و دانشجویی، هدایت پایان نامه های کارشناسی ارشد مرتبط سایر رشته ها، ارائه مقالات علمی و حضور فعال در همایشهای علمی و چاپ مقاله در مجلات علمی معتبر داخل و خارج از کشور می باشد. این گروه مدیریت کتابخانه مرکزی را از ابتدا تا به حال در اختیار داشته و خود فرصتی مناسب برای ارتقای کیفی آموزش در جهت استفاده از منابع و ارتقای کیفیت کار آموزی و کارورزی را فراهم کرده است. همچنین اعضای هیات علمی گروه در پستهای اجرایی مدیریتی مدیر منابع علمی و اطلاع رسانی پزشکی دانشگاه، عضو شورای آموزش و پژوهش دانشکده پیراپزشکی، مدیر سامانه پایش برنامه عملیاتی دانشگاه، مسئول المپیاد کارآفرینی دانشجویی، رابط EDO و رئیس کتابخانه مرکزی و تامین منابع اطلاعاتی دانشگاه علوم پزشکی زاهدان فعالیت می کنند. علاوه بر این گروه کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی دانشگاه علوم پزشکی زاهدان در جهت تحقق رسالتهای زیر تلاش می کند:

1. تلاش در جهت دست یافتن به موقعیتی مناسب در راستای اهداف منطقه ای و ملی آموزشی و پژوهشی
2. آموزش و تربیت نیروی انسانی توانمند، متفکر، کارآمد به مسائل علمی روز، وظیفه شناس که به تقویت و توسعه سلامتی و رفاه مردم از طریق ارائه خدمات اطلاع رسانی و بازیابی اطلاعات سلامت کمک نمایند.
3. تلاش برای ارائه پیشنهادات کاربردی و مشارکت فعال در اصلاح و بازنگری سرفصلهای رشته کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی مبتنی بر نیازهای حرفه ای
4. ایفای نقش موثر و فعال در کنگره ها، همایش ها و انجمنهای علمی مرتبط با رشته کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی
5. توسعه توانایی های اعضای هیات علمی گروه متناسب با تحولات علمی جدید در رشته کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی
6. بهبود و توسعه ارتباطات و تعاملات بین رشته ای در جهت توانمندسازی اعضای هیات علمی، فراگیران و دانش آموختگان
7. معرفی و ارائه آموزشهای لازم به جامعه پزشکی جهت بهره گیری از فناوریهای اطلاعاتی پزشکی در دسترس
8. تلاش در جهت برقراری ارتباط با بالین و تربیت کتابداران بالینی توانمند جهت ارائه خدمات موثر اطلاعاتی به تیم درمان
9. کمک به ارتقاء سواد اطلاعاتی، سواد الکترونیک و سواد سلامت جامعه از طریق ارائه برنامه ها و طرحهای آموزشی و پژوهشی

چشم انداز گروه کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی دانشگاه علوم پزشکی زاهدان

با توجه به دسترسی به موقع و کارآمد به متون و منابع اطلاعاتی پزشکی در فراهم آوری محیطی مناسب برای ارتقای خدمات درمانی نقشی کاملاً تعیین کننده دارد. بنابراین کتابداران و اطلاع رسانان پزشکی باید ضمن تهیه منابع اطلاعاتی معتبر، دسترسی به اطلاعات سلامت به ویژه اطلاعات سلامت مبتنی بر شواهد را تسهیل و تضمین نمایند. از طرفی کتابداران پزشکی که این رشته تربیت می کنند می توانند از طریق ارائه برنامه ها و مداخلات آموزشی ملی و منطقه ای گامی استوار در جهت ارتقاء سواد سلامت جامعه بردارند.

در راستای سند جامع آمایش سرزمینی و سند چشم انداز علمی کشور گروه کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی دانشگاه علوم پزشکی زاهدان در جهت پیشبرد اهداف منطقه ای و ملی آموزشی و پژوهشی تلاش خواهد کرد. از این گروه کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی زاهدان همگام با سایر گروه ها با هدف گزاری تربیت نیروی متخصص کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی درصدد آن است تا دانش آموختگان بتوانند به همه ذینفعان حوزه سلامت خدمات اطلاع رسانی پزشکی به ویژه خدمات مبتنی بر استفاده از تکنولوژیهای پیشرفته اطلاعاتی و ارتباطی را ارائه نماید.

اهداف آموزشی گروه کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی دانشگاه علوم پزشکی زاهدان

1. رسالت آموزشی گروه کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی، آموزش کتابدارانی توانمند، متفکر، کارآمد به مسائل علمی روز، وظیفه شناس با قابلیت‌های مهارتی نظیر سازماندهی، جستجو و بازیابی اطلاعات سلامت و علم سنجی است که به تقویت و توسعه سلامتی و رفاه مردم از طریق ارائه خدمات اطلاع رسانی و بازیابی اطلاعات سلامت کمک نمایند. علاوه بر این در راستای پاسخ دهی موثر به نیازهای اطلاعاتی همه ذینفعان حوزه سلامت به ارائه آموزش های لازم و راهکارهای مناسب و کاربردی در جهت دستیابی به منابع اطلاعاتی معتبر و روزآمد مورد نیاز در کوتاه ترین زمان ممکن یاری رسانند.
2. پرورش دانشجویان کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی توانمند برای حضور و ارائه خدمت موثر در بازار کار
3. تلاش برای دستیابی به موقعیت مناسب از لحاظ آموزش کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی در سطح ملی و منطقه ای
4. توسعه برنامه های آموزشی مدون و به روز جهت پاسخ به نیازهای آموزشی مورد انتظار از کتابداران شاغل در حوزه پزشکی
5. تلاش در جهت تقویت آموزش به ویژه در حوزه های مانند علم سنجی سلامت، مدیریت دانش سلامت، کتابداری بالینی و کتابداری پژوهشی به منظور بسط و توسعه رشته
6. اجرای آموزش و ارزشیابی دانشجویان براساس روشهای نوین آموزشی و ارزشیابی
7. ارتباط و تعامل با سایرگروه های کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی جهت بهره گیری از تجربیات و ایده ها آموزشی سایر اساتید این رشته
8. ارتباط موثر و کارمد بین دانشجویان، اعضاء هیات علمی، مسئولین دانشکده و دانشگاه و وزارت متبوع
9. استفاده از تمامی ظرفیتهای آموزشی دانشکده و دانشگاه علوم پزشکی زاهدان جهت آموزش دانشجویان
10. برنامه ریزی جهت راه اندازی مقطع کارشناسی ارشد کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی

اهداف پژوهشی

1. بهبود کمیت و کیفیت طرح های پژوهشی، تولیدات و پژوهشهای علمی اساتید و اعضای هیات علمی گروه در مجامع علمی و پژوهشی معتبر ایران و جهان
2. توسعه همکاری های پژوهشی درون گروهی و برون گروهی و بین حرفه ای کاربردی در جهت ارتقاء کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی
3. ایفای نقش موثر در تولید بدنه دانش اختصاصی در حوزه های مرتبط با کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی
4. داوری مقالات (نشریات علمی، همایش ها)، طرح های پژوهشی و پایان نامه ها در سطح کشور
5. تدوین و اجرای طرح های پژوهشی کاربردی ارتباط با صنعت و تلاش در جهت دریافت گرنتهای داخل و خارج از دانشگاه
6. توسعه کاربرد نتایج تحقیقات انجام شده در حیطه کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی

توانمندیها و صلاحیتهای مورد انتظار از دانش آموختگان دوره کارشناسی

1. مدیریت بخش های مختلف کتابخانه ها و مراکز اطلاع رسانی و نظارت بر امر نیاز سنجی اطلاعات سلامت جامعه اطلاعاتی
2. توانمندی لازم در جهت استفاده مناسب از رایانه و اینترنت و مهارت های هفتگانه رایانه، نرم افزارهای کتابخانه ای، نرم افزارهای مدیریت منابع و غیره
3. ارائه خدمات آموزشی به ذینفعان حوزه سلامت جهت استفاده از پایگاه اطلاعات سلامت و استنادی و نیز ارتقاء سواد اطلاعاتی این افراد
4. ارائه خدمات بازیابی و مشاوره ای اطلاعاتی به اعضای تیم بالینی جهت دست یافتن به اطلاعات مبتنی بر شواهد موثر و کارآمد در صورت نیاز
5. مشارکت فعال دانش آموختگان در فرآیندهای پژوهشی و به ویژه همکاری به عنوان عضوی از تیم پژوهش مطالعات مرور نظام مند و جستجوی اطلاعات مبتنی بر شواهد.
6. آشنایی و تسلط دانش آموختگان با علم سنجی و وب سنجی، نرم افزارهای علم سنجی و ارزیابی برون داد علمی و رتبه بندی دانشگاه و کتابخانه ها و مراکز اطلاع رسانی
7. مشارکت فعال دانش آموختگان در فرآیندهای پژوهشی و به ویژه همکاری به عنوان عضوی از تیم پژوهش مطالعات مرور نظام مند و جستجوی اطلاعات مبتنی بر شواهد.

8. کمک در جهت ارتقاء مهارت های جستجو و بازیابی اطلاعات و ارتقاء سواد اطلاعات سلامت جامعه

9. برقراری ارتباط و تعامل مناسب با ذینفعان کتابخانه و مراکز اطلاع رسانی پزشکی

اهداف مرتبط با توانمندا و وظایف گروه

1. آموزش و پژوهش در همه حیطه های مرتبط به کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی
2. شرکت در دوره های بازآموزی و توانمندسازی اعضاء هیات علمی (خلاقیت در تدریس، برنامه درسی پنهان و غیره) در سطح دانشگاه و وزارت متبوع
3. برگزاری کارگاه های آشنایی با پایگاه های اطلاعاتی پزشکی، استنادی و نیز مهارتهای جستجوی پیشرفته در این پایگاه ها، آشنایی با شاخص های علم سنجی، نرم افزارهای مدیریت پایگاه داده، آشنایی با مجلات جعلی، آشنایی با شبکه های اجتماعی دانشگاهی و علمی برای اعضاء هیات علمی علوم پایه- بالینی و دانشجویان تحصیلات تکمیلی
4. ارائه مشاوره و همکاری با پژوهشگران و سایر اعضاء هیات علمی در طراحی و انجام مطالعات مرور نظام مند و متآنالیز جهت ارتقاء کیفیت راهبردهای جستجوی این مطالعات
5. همکاری با سایر گروه های آموزشی در سطح درون و برون دانشگاهی جهت هدایت پایان نامه ها و طرحهای تحقیقاتی مرتبط به حوزه کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی
6. پاسخگویی به نیازهای علمی دانشجویان و جامعه کتابداری پزشکی
7. برگزاری کارگاه های آموزشی آشنایی با پایگاه های اطلاعات پزشکی، مهارتهای جستجوی پیشرفته و غیره جهت توانمندسازی کارکنان و کتابداران شاغل در کتابخانه های وابسته به دانشگاه علوم پزشکی زاهدان
8. ارائه پیشنهادات کاربردی به بورد کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی جهت بازنگری و اصلاح سرفصلهای درسی دوره کارشناسی کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی
9. مدیر منابع علمی و اطلاع رسانی پزشکی در سطح دانشگاه و ارائه مشاوره و خدمات علمی برای کتابخانه ها، مراکز اسناد، و مراکز پژوهشی به ویژه در حوزه کتابداری در سطح درون و برون دانشگاهی
10. ارائه خدمات مشاوره علمی و پژوهشی به دفتر علم سنجی در دانشگاه، تحلیل و مدیریت پروژه های علم سنجی و وب سنجی در سطوح مختلف